

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Kanunu

(Resmî Gazete ile ilânı : 16 . III . 1954 - Sayı : 8659)

No.
6327

Kabul tarihi
7 . III . 1954

MADDE 1. — «Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı» adı ile bu kanunla hususi hukuk hükümlerine tâbi olmak üzere bir anonim ortaklığı kurmak için Vekiller Heyetine yetki verilmiştir.

Ortaklığın müessis hissedarları tarafından bu kanun hükümleriyle Ticaret Kanununun bu kanuna aykırı olmıyan hükümleri ve Petrol Kanunu hükümleri dâhilinde tanzim edilecek esas mukavelenamesi usulü dairesinde tasdik, tescil ve ilân ettirilir.

MADDE 2. — Ortaklığın iştigal mevzuu :

a) Petrol Kanunu hükümleri dâhilinde Türkiye'de petrol ameliyelerini ve icabında petrol ve petrol mahsullerinin alım, satım ve tevziini yapmak ve faaliyet mevzuuna dâhil işler için her türlü ticari muamelelere girişmek;

b) Faaliyetiyle ilgili olmak üzere ticaret şirketleri kurabilmek, Türkiye'de ve yabancı memleketlerde kurulmuş bu nevi şirketlere iştirak edebilmektir.

MADDE 3. — Ortaklığın esas sermayesi beheri (1 000) lira kıymetinde (150 000) aded hisseye ayrılmış olarak (150 000 000) Türk lirasıdır.

Yukarıki fıkrada yazılı sermaye umumi heyet kararıyle artırılabilir.

MADDE 4. — Hisseler (A) ve (B) gruplarına ayrılmış olup bunlardan;

(A) Grubu esas sermayenin % 51 ini;

(B) Grubu esas sermayenin % 49 unu teşkil eder.

(A) Grubu hisseleri munhasıran Hazineye tahsis edilmiştir.

(B) Grubu hisseleri hakiki ve hükmi şahıslara tahsis olunabilir.

Şu kadar ki, ortaklığın kuruluşunda Hazine (B) grubu hisselerinden bir kısmını taahhüt edebilir.

MADDE 5. — (A) grubu hisse senetlerinin tamamı nama, (B) grubu hisse senetlerinin tamamı hâmiline muharterdir.

(A) grubu hisse senetlerinin Devlet ekonomî kurumlarıyla diğer Devlet kurumları ve müesseselerine satış, devir ve temlikî caizdir.

(B) grubu hisse senetlerinin isteklisi çıktığı takdirde Hazine taahhüdü ettiği veya taahhüdünü ifa ettiği kısımları satabilir.

MADDE 6. — Ortaklığın elde ettiği sâfi kâr (B) grubu hisse senetleri sahiplerine ödenmiş sermayelerinin senede % 6 sı nispetinde kâr dağıtılmasına müsait olmadığı takdirde Maliye Vekâleti kâr noksanını ortaklığın kuruluş tarihinden itibaren beş yıl müddetle ikmal eder.

Bu kâr noksanları Hazinece ortaklığa avans olarak ödenir. Ortaklık bu avansları kanuni ihtiyatlar ve ödenmiş sermayenin % 6 sı çıktıktan sonra sâfi kâr bakiyesi ile Hazineye iade eder.

MADDE 7. — Ortaklığın kuruluşunda Hazine tarafından taahhüt edilen hisselerle karşılık olarak :

1. Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünün fiilen bulunduğu petrolü arazi ile bu

kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sondajlar yapmak suretiyle petrol aramakta bulunduğu sahalarda :

a) Vücuda getirdiği her türlü tesisat ve sahip bulunduğu gayrimenkuller ve buralardaki mevcudat ve enstitüye ait sair haklar;

b) Enstitüce yapılmış bilcümle arama masraflarıyla inkişaf ve istihsal sondajları açma masrafları, (Petrol bulunmadığı takdirde Adana «Hocalı» sahasında yapılan arama masrafları hariçtir.)

2. Batmanda kurulmakta olan Rafineri için Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü bütçelerine konulmuş olan ödeneklerden yapılan sarfiyatla iktisabedilmiş olan bilcümle haklar ve menkul ve gayrimenkul mallarla tesisat ve bakiye tahsisat;

3. Kurulmakta olan Batman Rafinerisi için İşletmeler Vekâleti Bütçesine 1954 yılı için konulan ödenek ve mülkiyeti Hazineye ait olup bu işe tahsis olunan arazi; Ortaklığa devredilir.

MADDE 8. — Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünün petrol aramaları, inkişaf ve istihsal sondajları dolayısıyla girişmiş olduğu taahhütlerle rafineri tesisi ile ilgili olarak aktedilmiş mukavelelerden mütevellit hak ve vecibelerin ifa ve tatbikını ortaklık deruhte eder.

MADDE 9. — Petrol Kanunu hükümlerine tevfikân ayrılacak tükenme payı ortaklığın faaliyet mevzularına tahsis edilir.

MADDE 10. — Ortaklığın yıllık sâfi kârı şu suretle dağıtılır :

a) % 10 u ödenmiş sermaye tutarına varıncaya kadar âdi;

b) % 5 i ödenmiş sermayenin % 25 ine varıncaya kadar fevkalâde ihtiyat akçası olarak ayrılır;

c) % 5 i esas mukavelenamede gösterilecek şart ve esaslar dâhilinde idare meclisi başkan ve üyeleriyle genel müdür ve muavinlerine ve memur, hizmetli ve işçilerine aylık ücretleri nispetinde ikramiye olarak dağıtılır;

d) Bakiye, beher hisseye, hisse nominal kıymetinin % 10 unu tecavuz etmemek üzere temettü olarak tevzi edildikten sonra geri kalan miktardan gelecek yıl için (B) grubu hisselerinin ödenmiş kısmının % 6 temettüüne karşılık tefrik edilerek bakiyenin yeni petrol ameliyelerine tahsisi veya hissedarlara tevzii umumi heyet tarafından kararlaştırılır.

MADDE 11. — Umumi heyet hisse sahiplerinden kurulur. İster tamamen ister kısmen ödenmiş olsun her 50 hisseye sahip olanın veya bu miktar hisseyi temsil edenin umumi heyette bir reyî vardır. 50 hisseden fazlaya sahip olanların veya 50 hisseden fazlayı temsil edenlerin hiçbir tahdide tâbi olmaksızın beher 50 hisse için bir oy hakları vardır.

MADDE 12. — Ortaklığın Umum Müdürü İşletmeler Vekilinin teklifi üzerine Vekiller Heyetince tâyin olunur.

MADDE 13. — İdare Meclisi yedi kişiden terekkübeder. İdare Meclisinin 3 âzası âdi umumi heyet toplantısında (B) grubu hisse sahipleri tarafından seçilir. Diğer üç âzası İşletmeler, Ekonomi ve Ticaret ve Maliye Vekillerinin teklifi üzerine Vekiller Heyetince tâyin olunur. İdare meclisine yukarıda yazılı vekâletlerin memurlarından gerek naklen, gerek açıktan âza tâyin edilebileceği gibi buralara asıl vazifeleriyle ilgileri kesilmemek suretiyle memurlardan da tâyin yapılabilir.

Asıl vazifeleriyle ilgileri kesilmemek suretiyle tâyin olunacaklara verilecek ücret kadro ücretinin üçte ikisini geçmemek üzere İcra Vekilleri Heyetince tesbit olunur.

İdare meclisi âzaları 3 yıllık bir devre için intihap ve tâyin olunurlar. Tekrar intihap ve tâyinleri caizdir.

MADDE 14. — Ortaklıkta iki murakıp bulunur. Murakıplar umumi heyet toplantısında biri (A) grubu diğeri (B) grubu hisse senetleri sahipleri tarafından iki yıllık bir devre için intihap edilir Murakıpların hak ve vazifeleri aynıdır. Murakıplar Ticaret Kanununa göre ifasiyle mükellef buldukları işleri yaptıktan başka umumi heyetin tâyin edeceği şekilde ve muayyen fâsılalarla raporlar verirler.

MADDE 15. — Ortaklığın umum müdürü ile İcra Vekilleri Heyeti Karariyle tâyin edilecek idare meclisi âzalarının ve murakıbın yüksek tahsil görmüş ve görevlerini muvaffakiyetle başarmak için gerekli meslekî, hukuki, malî, iktisadî ve teknik bilgi ve tecrübe sahibi olmaları şarttır.

MADDE 16. — Ortaklık ve bunun kuracağı ortaklıklar 1050, 2490, 3460 ve 3611 sayılı kanunlarla ek ve tadillerine ve Divanı Muhasebatın murakabesine tâbi olmadığı gibi memur ve müstahdemleri de 3656, 3659 ve 6245 sayılı kanunlarla ek ve tadilleri hükümlerine tâbi değildir.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunun (7) nci maddesinde yazılı kıymet, hak ve masrafların tesbit, takdir ve devir muameleleri, Maliye, İşletmeler Vekâletleri, Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü ve ortaklık tarafından seçilecek birer üyeden müteşekkil komisyon marifetiyle ortaklığın teşekkülünden itibaren en geç 90 gün içinde yapılır.

Komisyon lüzumu kadar personel kullanabilir. Komisyonun ücret ve masraflarıyla kullanacağı personelin ücret ve masrafları ortaklıkça takdir ve tediyeye olunur.

MADDE 17. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 18. — Bu kanunu İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

8 Mart 1954

<i>Riyaseti Cumhura yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	7 . 3 . 1954 ve 1/792
<i>Bu kanunun ilânının Başvekâlete bildirildiğine dair Riyaseti Cumhurdan gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	8 . 3 . 1954 ve 4/147
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 29 2,186,359:365,367,368,374,440:443

[İnikat : 60 — 200 sıra numaralı matbua 60 ncı İnikat zaptına bağlıdır.]